İŞKUR

2019

BİTLİS

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

BİTLİS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

BİTLİS İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

FUAT İPEK

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. BİTLİS İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Oktay ÇAĞATAY
Bitlis Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Bitlis'te ise bu kapsamda planlanan 124 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Mücahit GÜLMEZ
Bitlis Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 5
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 5
İŞKUR GÖSTERGELERİ 5
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 9
İşsizlik Ödeneği 13
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 27
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 44
SONUÇ 50
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 54

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 6
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 12
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 21
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 25
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 26
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 27
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 31
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 41
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 42
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 44
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 45
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 46
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 47
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 5
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 13
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 17
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 18
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 19
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 20
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 22
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 23
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 24
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 26
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 29
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 30
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 42
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 43
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 48
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 49

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, BİTLİS İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 124 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. BİTLİS ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 6 bin 102 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 4 bin 675 çalışan erkeklerden, 1.407 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. BİTLİS ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

BİTLİS ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde de açık iş oranı yüzde 1,5 olup, BİTLİS ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasıyla aynıdır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,0 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 38 kişilik açık iş mevcuttur. BİTLİS ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile Profesyonel Meslek Mensuplarıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 37,6'sı için Lise altı Eğitim düzeyi talep edilmiş ve yüzde 33,3'ü için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

BİTLİS ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İnşaat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. BİTLİS ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci(Dikiş) mesleğinin yer

aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Perakende Satış Elemanı (Gıda) mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken BİTLİS ilinde işverenlerin yüzde 35,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran BİTLİS ilinde ülke genelinin üstünde olup yüzde 6,6'dir.

Kadın işe yerleştirme rakamı son 3 yılda % 42,1 artarak genel işe yerleştirme performansınızın %90,6 üzerinde gerçekleşmiştir. Bunun nedeni İlimizde Tekstil Sektörünün gelişme göstermesi, kadınların bu sektöre ilgi göstermesi ve kapasite artışlarıyla beraber İl Müdürlüğümüzün İşbaşı Eğitim Programıyla Tekstil firmalarını desteklemesidir.

BİTLİS Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak;2014-2018 beş yıllık dönemde;

Bireysel Görüşme Hizmetlerinde Faydalanan Sayısı: %164

Aktif programlardan yararlanan sayısı : %137,2

Kayıtlı işsiz rakamı son 5 yıl içerisinde %162,1 oranında artmıştır. Mesleki Eğitim Kurs toplam Program sayısında ve İmalat sektöründeki kurslardan faydalanan kişi sayısında da artış kaydedilmiştir. İmalat ve bilişim sektörleri özelinde de işbaşı eğitim Programı kapsamında faydalanan katılımcı sayısı yıllara bağlı olarak artış kaydetmiştir. Bu veriler ışığında İl Müdürlüğümüzün İşgücü Piyasasında etkinliğini yıllara bağlı olarak arttırdığı görülmektedir.

BİTLİS ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin yüzde 30,3 oranıyla İşbaşı Eğitim Programı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 58,7'si, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 34,7'si teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 26,5'sı ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; BİTLİS ilinde Toptan ve Perakende Ticaret, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Gayrimenkul İşleri sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla BİTLİS İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma BİTLİS işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

BİTLİS İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için BİTLİS ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek BİTLİS ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihityaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

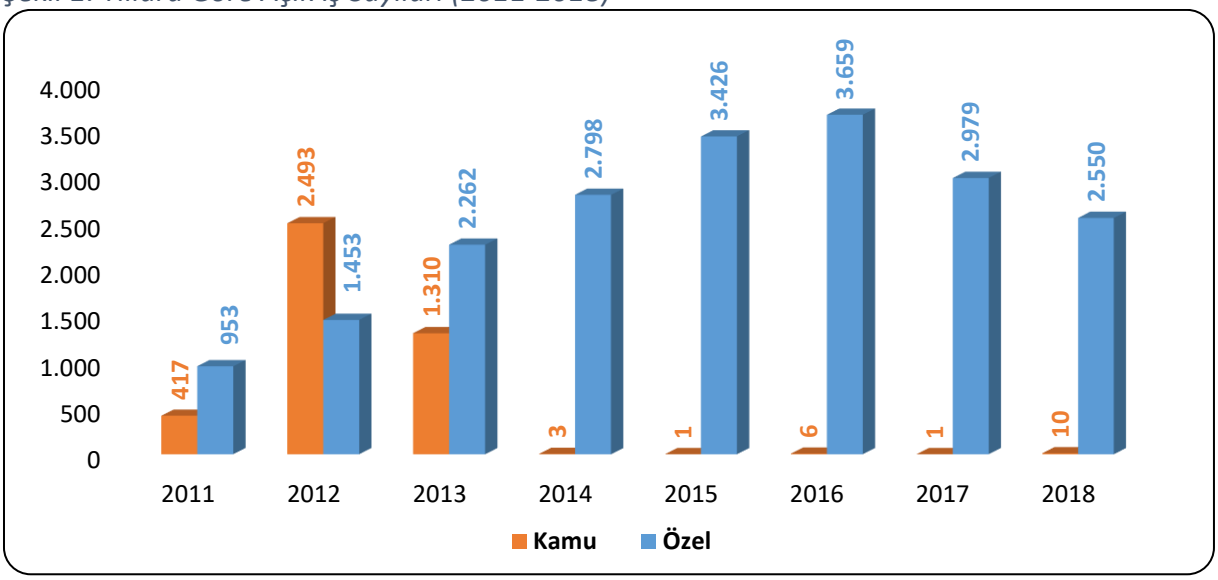

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 1.370 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 2 bin 560 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2012 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2012 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 188 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	904
Konfeksiyon İşçisi	508
Beden İşçisi (Genel)	255
Elektrikçi (Genel)	163
Servis Şoförü (Okul)	122
El Ve Makine Nakışçısı	105
Büro İşçisi	50
Garson (Servis Elemanı)	48
Satış Görevlisi	35
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	34

Kaynak: İŞKUR

BİTLİS ilinde 2018 yılında 2 bin 560 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 904 açık iş ile Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 35,3'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Konfeksiyon İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

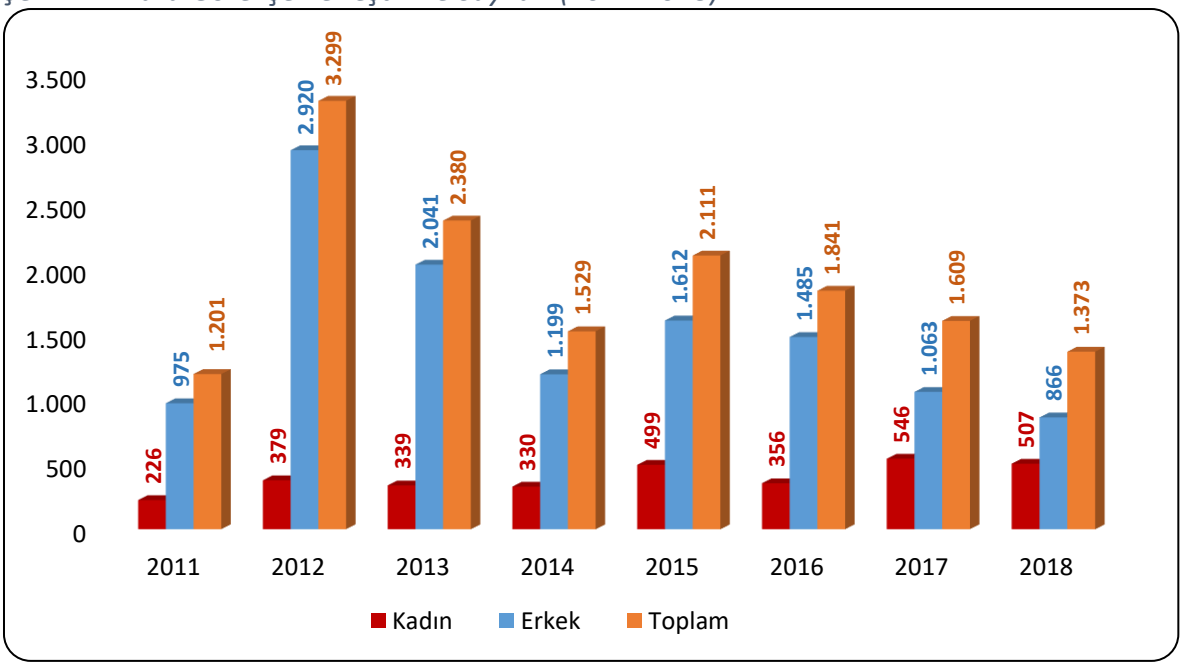

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 1.201 olan BİTLİS ilinde işe yerleştirilenlerin 975'si erkek, geri kalan 226 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2012 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 3 bin 299 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 36,9'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında 507 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Dokuma Konfeksiyon Makineci	234	184	418
Konfeksiyon İşçisi	127	141	268
El Ve Makine Nakışçısı	51	54	105
Servis Şoförü (Okul)	102	0	102
Beden İşçisi (Genel)	61	10	71
Büro İşçisi	37	12	49
Garson (Servis Elemanı)	29	8	37
Satış Görevlisi	22	12	34
Satış Danışmanı / Uzmanı	10	5	15
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	8	6	14

Kaynak: İŞKUR

BİTLİS ilinde 418 kişilik işe yerleştirmeyle Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 30,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Konfeksiyon İşçisi ve El ve Makine Nakışçısı meslekleri takip etmektedir. İlk on meslek içerisinde cinsiyet farketmeksizin en çok Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde işe yerleştirildiği görülmüştür.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını

güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

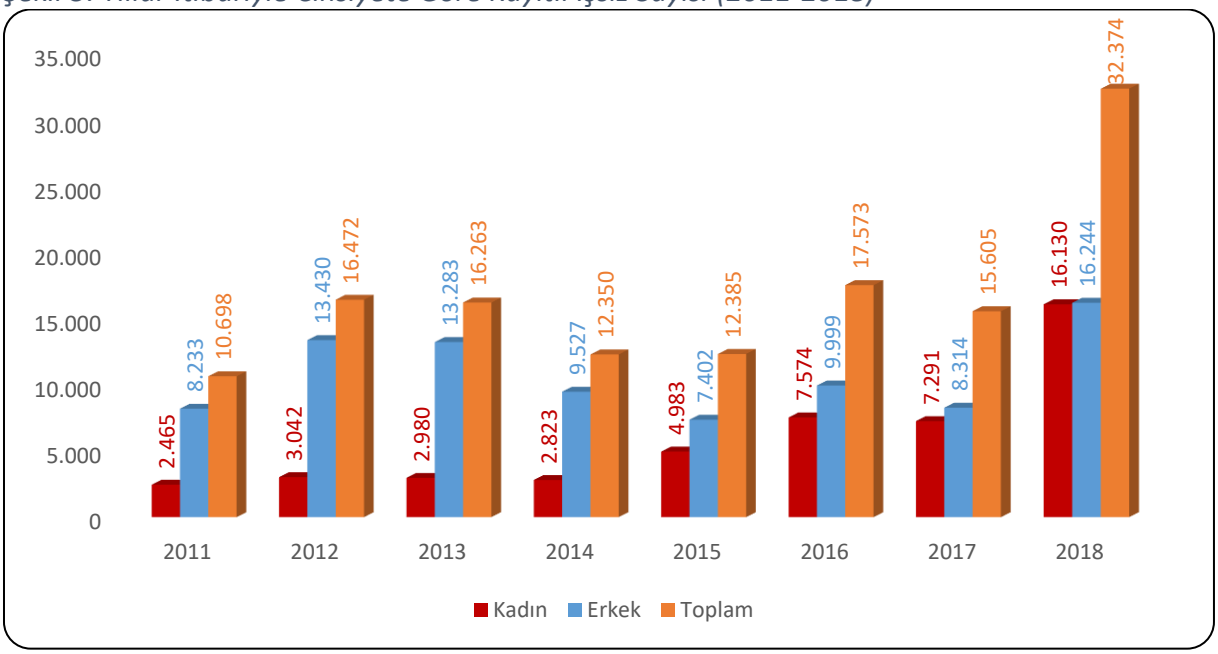

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında BİTLİS ilinde İŞKUR'a kayıtlı 10 bin 698 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 8 bin 233'ı erkek, 2 bin 465'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 32 bin 374 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. Ayrıca 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmiştir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında BİTLİS'te 2 bin 465 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 16 bin 130'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

BİTLİS ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte BİTLİS ilinde Kuruma kayıtlı 15 bin 969 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam BİTLİS ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %49,2'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru gibi mesleklerin yanı sıra Çocuk Bakıcısı ve Diğer Hemşireler gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	36	424	414	838
2012	24	335	464	799
2013	14	292	300	592
2014	28	357	441	798
2015	50	462	686	1.148
2016	32	368	370	738
2017	40	425	516	941
2018	51	764	542	1.306

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2013 yılına kadar azalma eğilimi gösterirken sonrasında ise artış göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 51 mesleki eğitim kursuna 1.306 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 542'si erkek, 764'u kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri

seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 58,5'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Diğer Perde Ve Sahne Yapımcıları
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	Meyve Ağaçları Budamacısı	İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)
Meyve Ağaçları Budamacısı	Zirai Sulamacı	Ahşap Boyama Ve Vernikleme Elemanı
Diğer Perde Ve Sahne Yapımcıları	İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	Halı Dokuyucu (El Tezgahı)
Ahşap Boyama Ve Vernikleme Elemanı	Antep Fıstığı Yetiştiricisi	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Ceviz Yetiştiricisi	Süthane İşçisi	Örtü Ve Minder Dikişçisi
Zirai Sulamacı	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Stilist
Süthane İşçisi	Ceviz Yetiştiricisi	Kilim Dokuyucu (El Tezgahı)
Halı Dokuyucu (El Tezgahı)	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Çini İşlemecisi

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Dokuma Konfeksiyon Makineci, Çoban/Sürü Yönetim Elemanı(Küçükbaş Hayvan) ve İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Dokuma Konfeksiyon Makineci, Diğer Perde ve Sahne Yapımcıları ve İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Dokuma Konfeksiyon Makineci, Çoban/Sürü Yönetim Elemanı(Küçükbaş Hayvan) ile Meyve Ağaçları Budamacısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	35	4	64	68
2012	45	18	42	60
2013	104	31	108	139
2014	221	74	174	248
2015	459	242	426	668
2016	359	235	445	680
2017	404	484	560	1.044
2018	207	445	644	1.089

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 207 program düzenlenmiş olup toplam 1.089 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 40,9'i kadınlardan, yüzde 59,1'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
El Ve Makine Nakışçısı	El Ve Makine Nakışçısı	El Ve Makine Nakışçısı
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Büro İşçisi	Büro İşçisi	Satış Görevlisi
Satış Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Büro İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Satış Elemanı (Perakende)
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Satış Görevlisi	Sekreter
Satış Elemanı (Perakende)	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Reyon Görevlisi	Satış Elemanı (Perakende)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında BİTLİS ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Konfeksiyon İşçisi, El ve Makine Nakışçısı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	8	34	165	199
2012	4	20	80	100
2013	1	13	93	106
2014	4	22	83	105
2015	6	32	113	145
2016	9	67	159	226
2017	9	69	155	224
2018	15	186	149	335

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 15 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programından faydalanan katılımcı sayısı 2017 yılına göre yüzde 49,6 daha fazladır. Programa 2018 yılında 186'si kadın, 149'ü erkek olmak üzere toplam 335 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

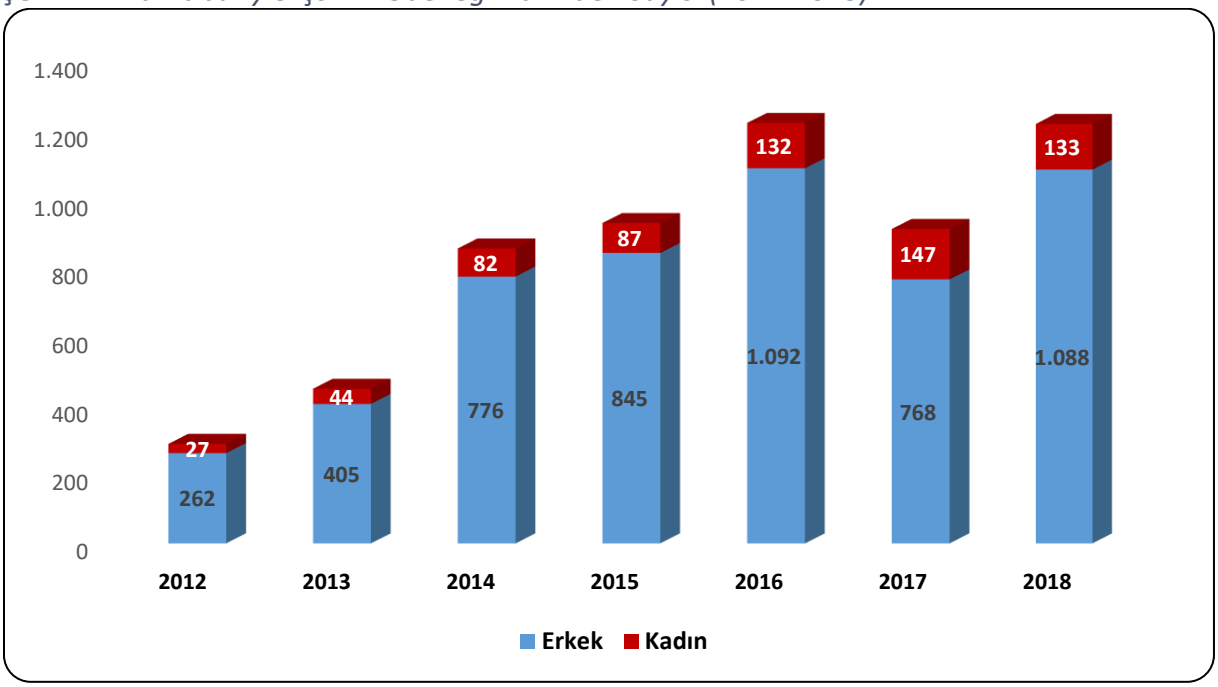

Kaynak: İŞKUR

BİTLİS ilinde 2018 yılında yüzde 10,9'sı kadın olmak üzere 1221 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 33,4 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa

yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde BİTLİS ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden

yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında BİTLİS ilinde 124 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 6 bin 102 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında BİTLİS ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de BİTLİS ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

TOBB Sanayi Kapasite Raporuna göre İlimizde, 2017-2018 Sanayi Kapasite Raporu değişimi %24,5 oranında artış göstermiştir.

SGK verilerine göre 2017-2018 Aralık dönemi karşılaştırıldığında İlimizde 6 firma 50 ve daha fazla çalışanı olan kapasitesine ulaşmış ve 50+ firmalar için yüzde %6,3 oranında artışa tekabül etmektedir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İnşaat	39
İmalat	24
Toptan ve perakende ticaret	13
Ulaştırma ve depolama	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6
Eğitim	5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
Bilgi ve iletişim	2
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	**124**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. BİTLİS ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 31,4'i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha

fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 13,5 seviyesindedir. Bu durumda BİTLİS ilinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İmalat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 30,9 iken BİTLİS ilinde İmalat sektörünün payı yüzde 19 düzeyindedir. BİTLİS ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarıdan fazlası İnşaat ile İmalat sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Gayrimenkul faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken BİTLİS ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

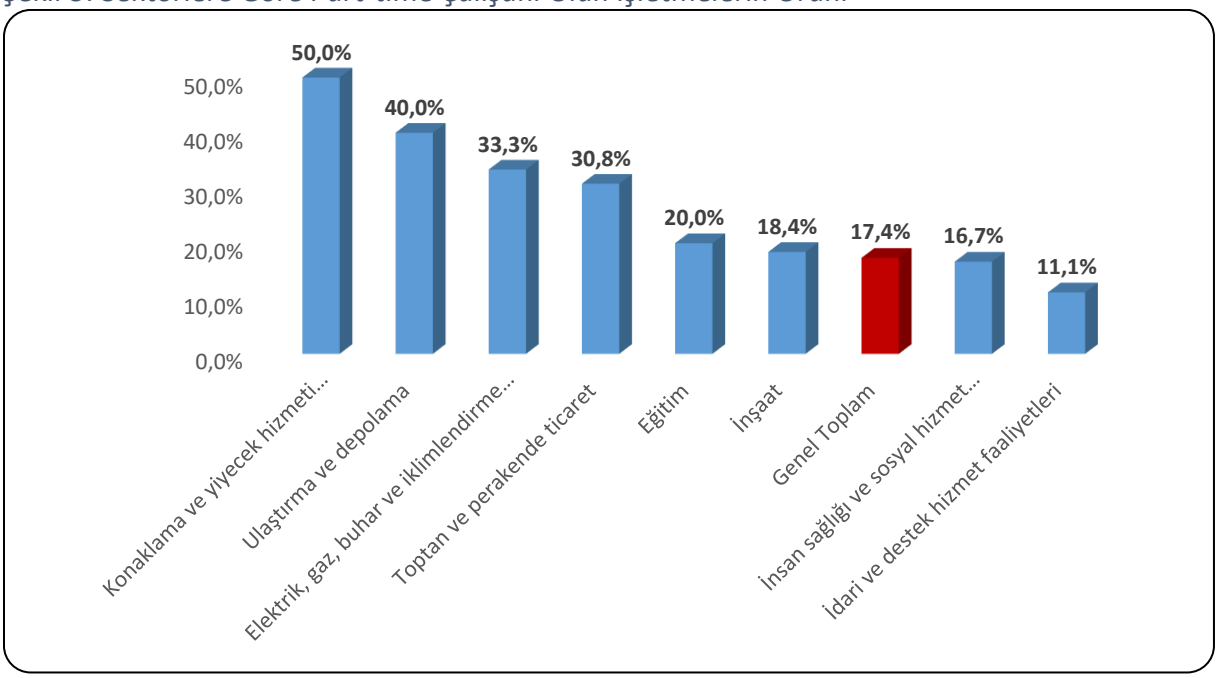

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 17,4 olarak gerçekleşmiştir. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 40'ında part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

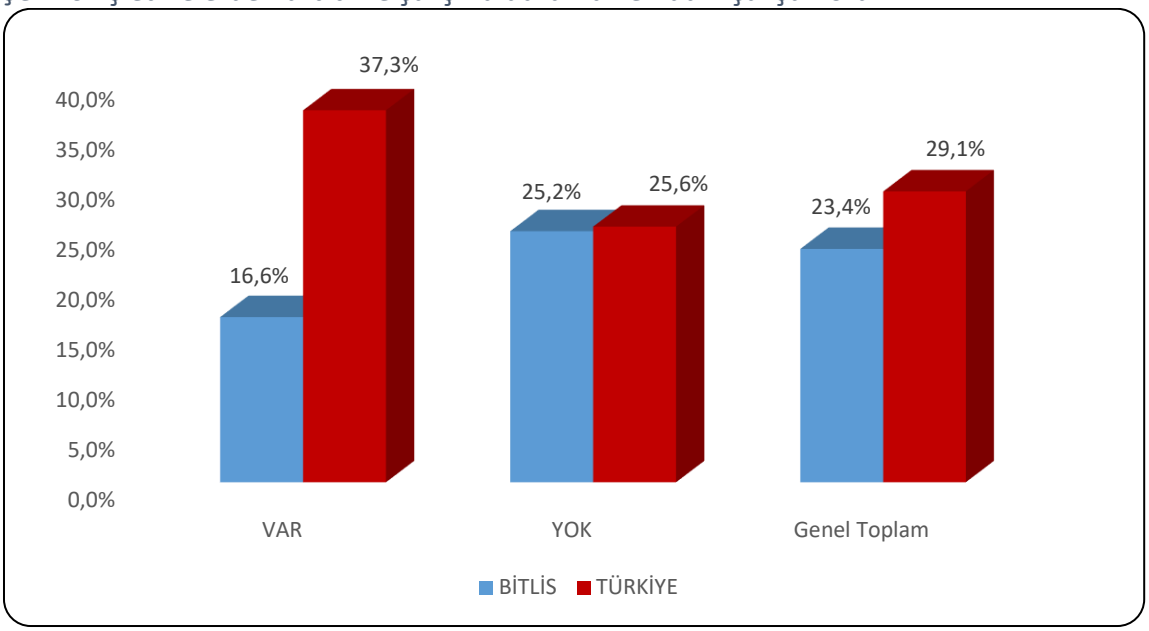

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken BİTLİS ilinde bu oran yüzde 23,4 olarak gerçekleşmiştir. BİTLİS ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,2 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 16,6 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Ülke genelinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

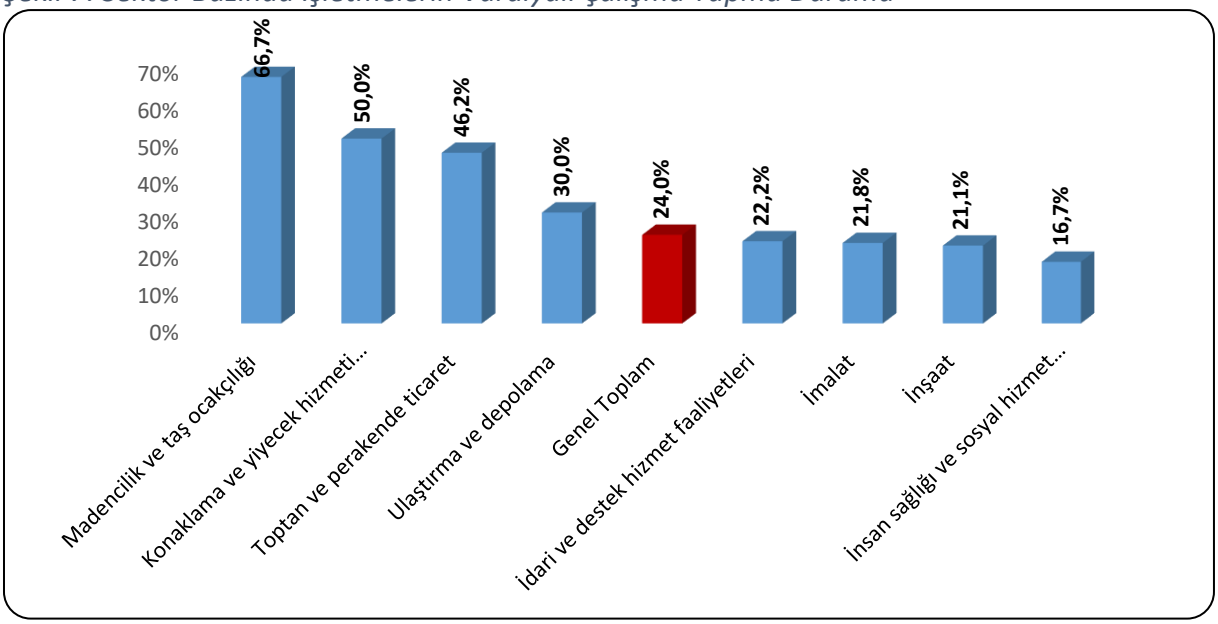

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde işletmelerin yüzde 24'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. BİTLİS ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü ise yüzde 16,7 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

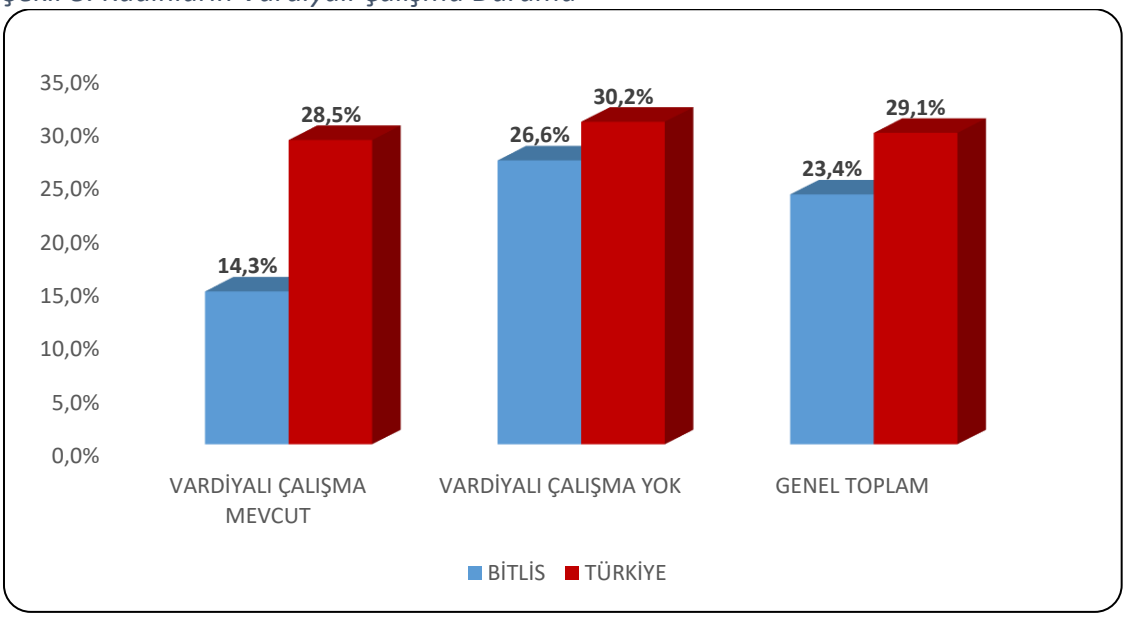

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. BİTLİS ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 14,3'ü kadın, yüzde 85,7'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 26,6'e yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak BİTLİS ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 23,4'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 2'si kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark BİTLİS ilinde de benzer yönde ve daha güçlü işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

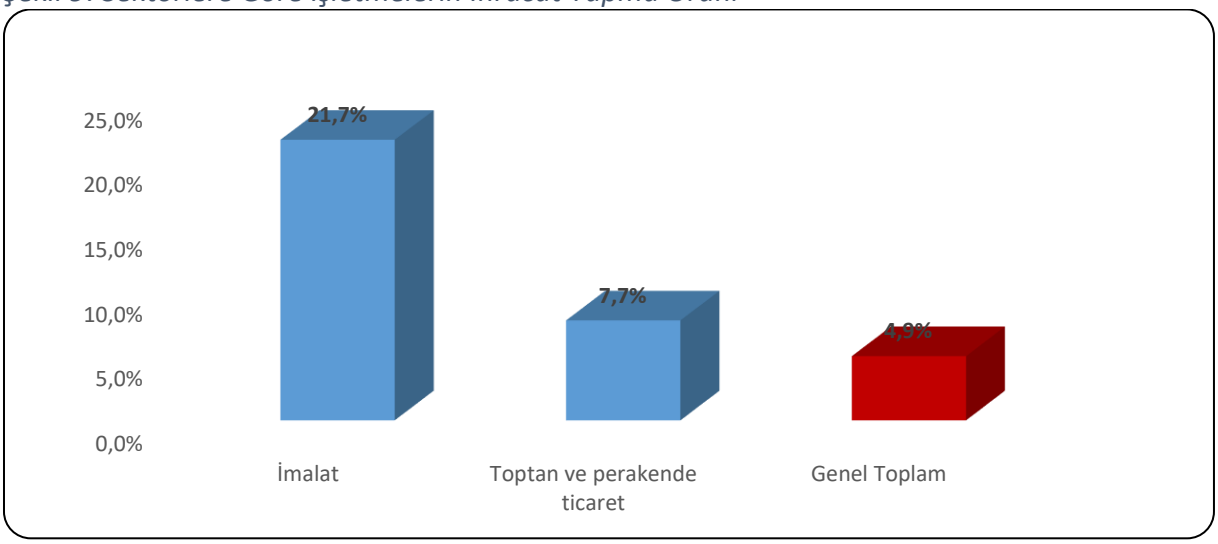

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilindeki işletmelerin yüzde 4,9'unda ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 21,7'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 19 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

BİTLİS ilinde işletmelerin yüzde 3,3'i e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	76,9%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	12,8%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	12,8%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	8,5%
Finansman yetersizliği	7,7%

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

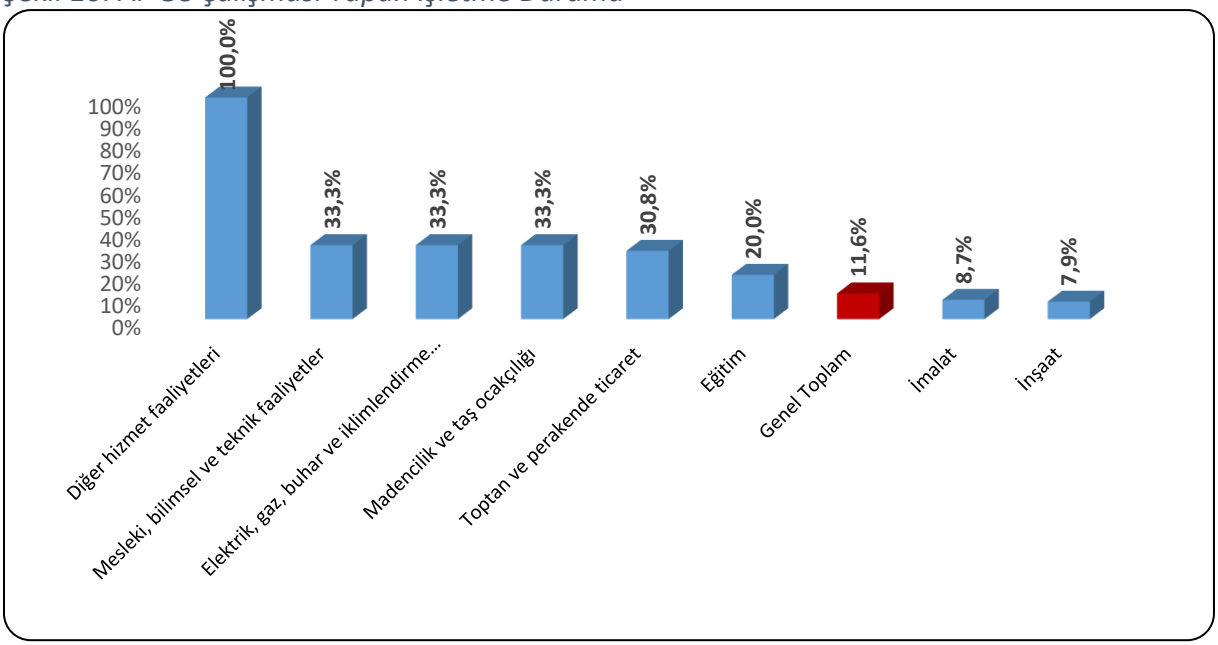

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 18 sektörden 8 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 11,6 olarak gerçekleşmiştir. Diğer hizmet faaliyet sektöründe bulunan işletmelerin tamamında Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu oranın yüzde 100 olasında örneklem kapsamında tek işletme çıkmasının etkisinin olabileceği değerlendirilmektedir. Bu sektörü yüzde 33,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. BİTLİS ilinde en fazla işletme İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 7,9 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

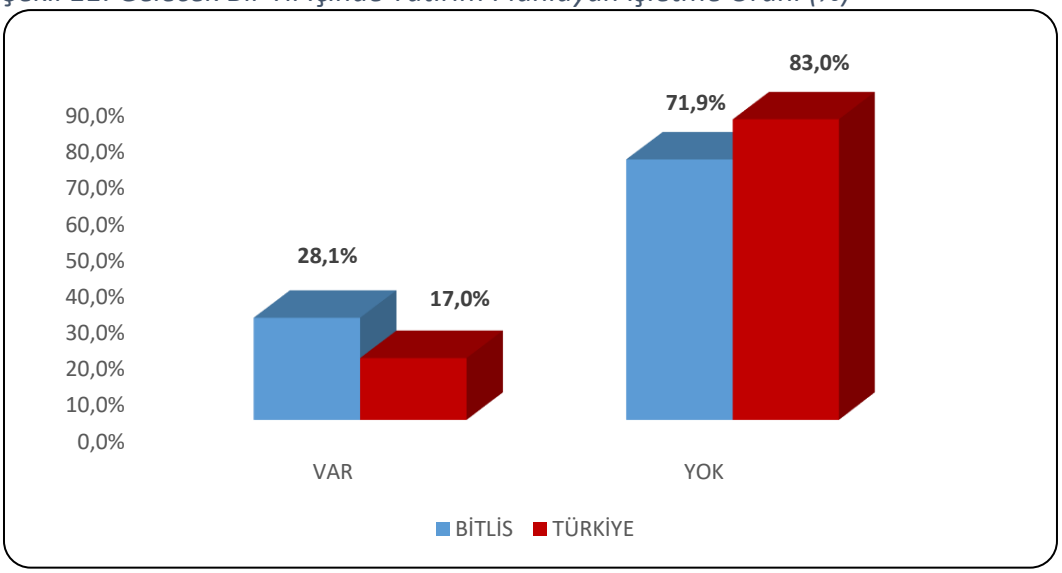

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 28,1'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 "olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

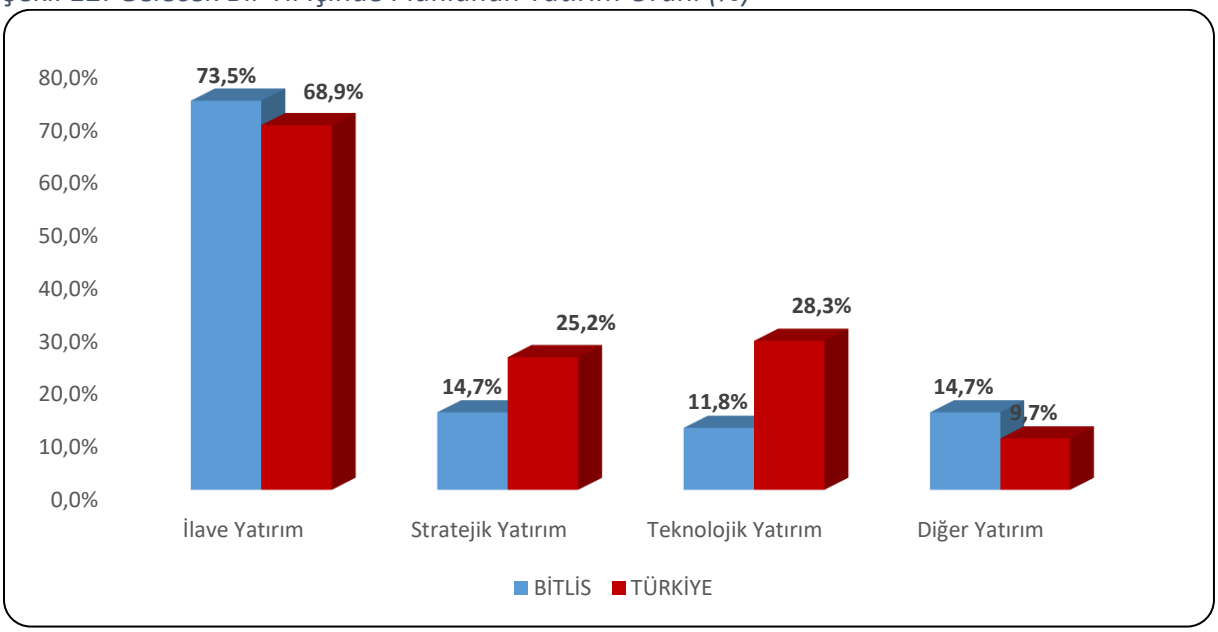

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; BİTLİS ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 73,5'i ilave yatırım, yüzde 14,7'ü stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i teknolojik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u

ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

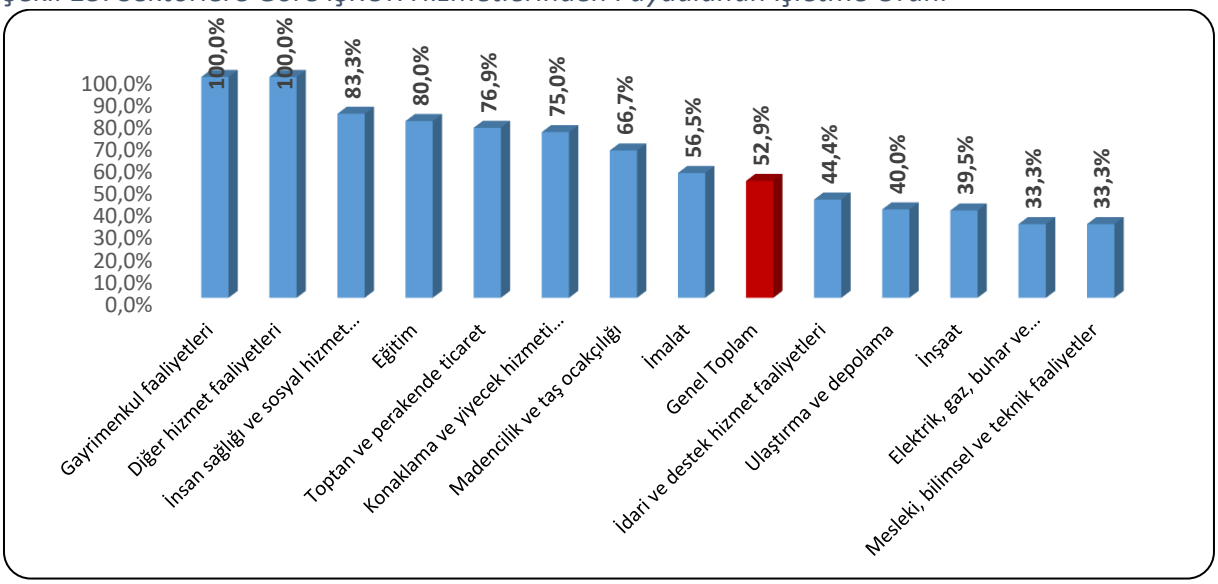

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. BİTLİS ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 52,9'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran BİTLİS ili için Türkiye ortalamasına yakın seyretmektedir.

BİTLİS ilinde Gayrimenkul faaliyetleri sektörü ve Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu iki sektörde de örneklem sayısının tek olması bu sonucu ortaya çıkarmıştır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 52,9'in altında yüzde 39,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İnşaat	0,0%	53,3%	40,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	23,1%	84,6%	53,9%	100,0%	0,0%	53,9%	30,8%
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	60,0%	20,0%	50,0%	0,0%	20,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	20,0%	20,0%	80,0%	20,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%
Eğitim	0,0%	75,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	50,0%	0,0%	75,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	66,7%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**4,7%**	**64,0%**	**36,0%**	**56,2%**	**3,1%**	**14,1%**	**7,8%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 64,0'ü İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmıştır. İşletmelerin 56,2'i İşbaşı eğitim programı hizmetinden yararlanırken yüzde 36,0'si ise Eleman talebi kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında BİTLİS ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İnşaat sektöründe işverenlerin yüzde 53,3'si İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmış, yüzde 40,0'ü Eleman talebinde bulunmuş ve yüzde 33,3'si ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden İmalat sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 23,1'i faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Sektörler	İşletme Oranı
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	58,7%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	55,4%
İşbaşı Eğitim Programı	38,8%
İşe Uygun Eleman Temini	38,8%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	11,6%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	3,3%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 58,7'ü yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşbaşı Eğitim Programı seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

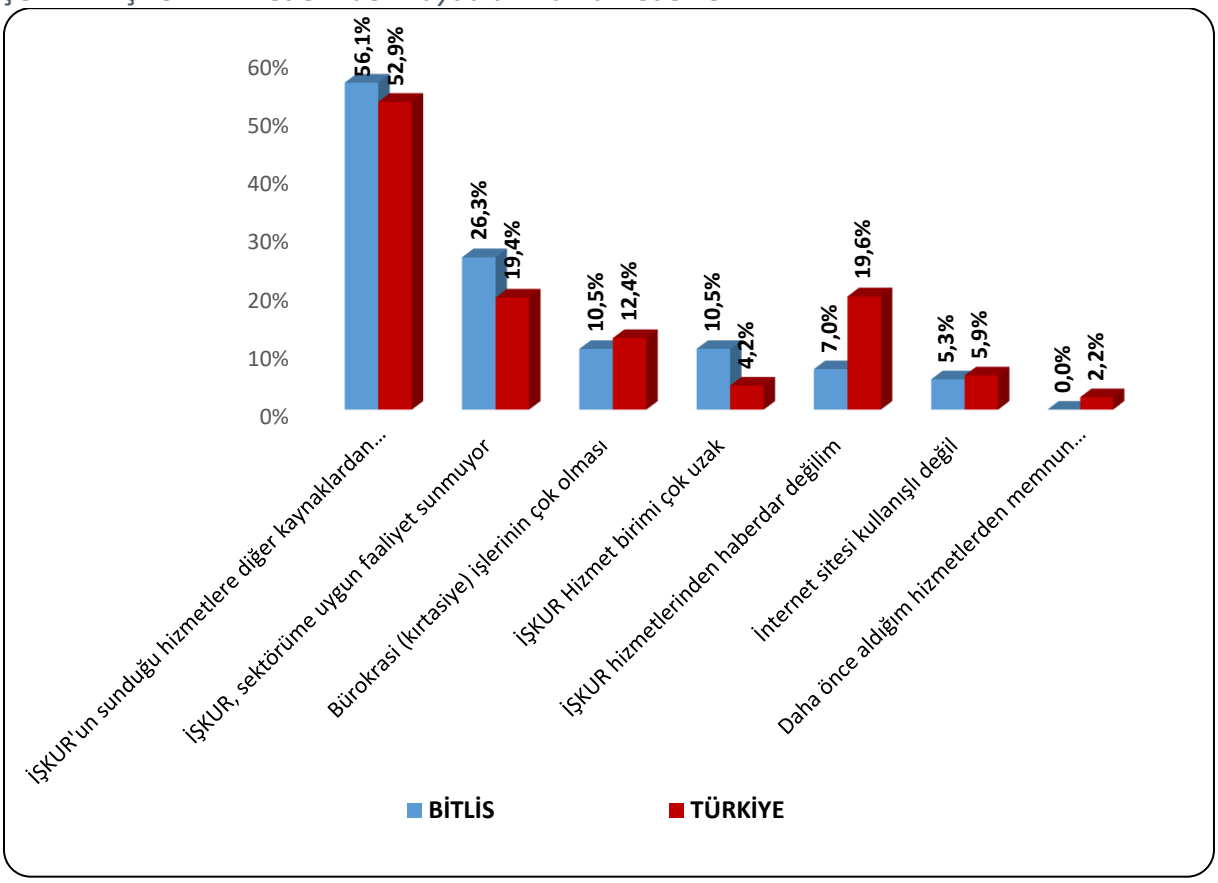

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 56,1 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 26,3 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 10,5 ile Bürokrasi(kırtasiye) işlerinin

çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise BİTLİS ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı BİTLİS iline göre daha yüksek seviyededir. BİTLİS ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

BİTLİS ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

BİTLİS ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 6 bin 102 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 4 bin 675 erkek çalışan ve 1.427 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	943	1.719	2.661
Toptan ve perakende ticaret	186	542	729
İnşaat	19	622	641
Ulaştırma ve depolama	34	556	590
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18	412	430
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	139	183	323
Eğitim	61	105	166
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5	156	161
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	143	154
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	89	95
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	53	55
Bilgi ve iletişim	1	44	45
Diğer hizmet faaliyetleri	0	33	33
Gayrimenkul faaliyetleri	1	17	18
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0	0
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0	0	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0	0
Genel Toplam	**1.427**	**4.675**	**6.102**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; BİTLİS ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 55,6'ü bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 35,4'i İmalat sektöründe çalışmaktadır. BİTLİS ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektöründe çalışanların yüzde 43,2'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	513	1.542	2.055
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	374	763	1.137
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	149	864	1.012
Hizmet Ve Satış Elemanları	123	529	652
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	94	413	507
Profesyonel Meslek Mensupları	112	219	331
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	54	175	230
Yöneticiler	9	159	168
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	11	11
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0	0
Genel Toplam	**1.427**	**4.675**	**6.102**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarının oranı yüzde 33,7 seviyesindedir. BİTLİS ilindeki kadın çalışanların yüzde 35,9'si; erkek çalışanları ise yüzde 33,0'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 18,6'ü bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 16,6 oran ile Nitelik gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır.

BİTLİS ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları hem erkeklerde hem de kadınlarda en fazla çalışan sayısına sahip meslek grubudur.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon Isçısı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Makineci (Dikiş)
Temizlik Görevlisi	Dokuma Konfeksıyon Makineci	Temizlik Görevlisi
Servis Şoförü (Okul)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Servis Şoförü (Okul)
Konfeksıyon Ürünlerini Katlama/Paketleme Isçısı	Kalite Kontrol Sorumlusu	Gemici
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Aşçı
Gemici	Tıbbi Sekreter	Bekçi
Aşçı	Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksıyon)	Büro İşçisi
Ütücü	Kalite Kontrolcü	Zabıta Memuru

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise BİTLİS ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Şoför (Yolcu Çalışma) meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Konfeksiyon İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma) ve Makineci (Dikiş) meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

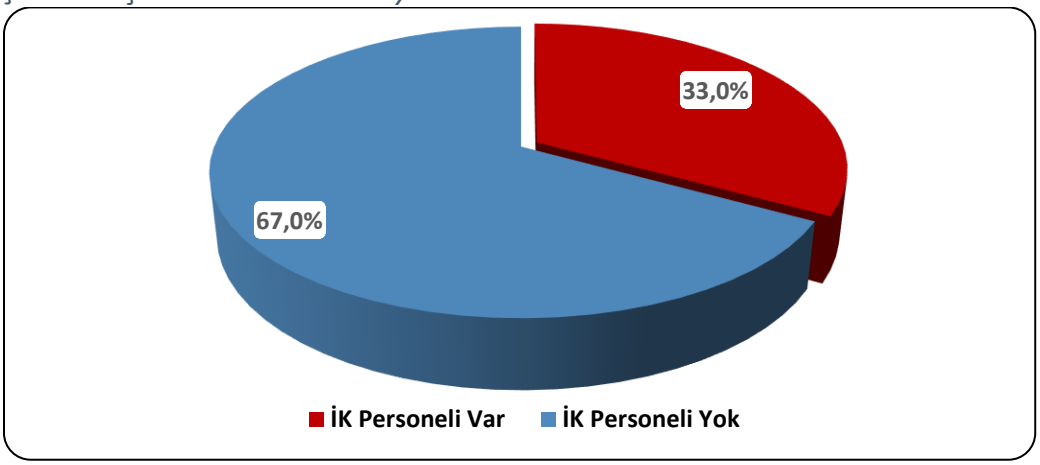

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere BİTLİS ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yalnızca yüzde 33'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İnşaat

sektöründe bu oran yüzde 21,1, İmalat sektöründe yüzde 43,4 ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise yüzde 46,2 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

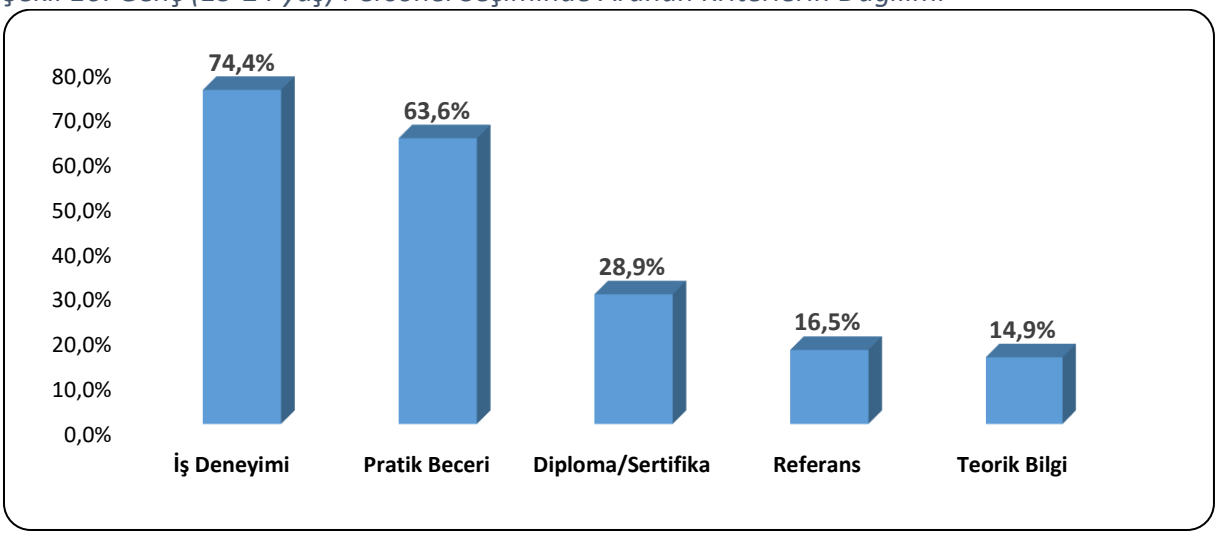

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 74,4'i İş Deneyimi, yüzde 63,6'si Pratik Beceri ve yüzde 28,9'si ise Diploma aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Türkiye Genelinden farklı olarak İş Deneyimi kriteri BİTLİS ilinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İnşaat	40	5,9%	13,2%
İmalat	26	1,0%	17,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20	6,0%	50,0%
Toptan ve perakende ticaret	4	0,6%	15,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	0,5%	11,1%
Eğitim	1	0,6%	20,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1,8%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	0,6%	25,0%
Genel Toplam	**95**	**1,5%**	**14,9%**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 18 işletmede açık iş mevcut olup 95 açık iş tespit edilmiştir. BİTLİS ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İnşaat sektörüdür. İnşaat sektörü BİTLİS ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 95 kişilik açık işin yüzde 42,5'ine tekabül eden 40 kişilik kısmı, İnşaat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere BİTLİS ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde de araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. BİTLİS ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasıyla aynıdır. BİTLİS ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,9 ile İnşaat sektörü olarak tespit edilmiştir.

BİTLİS ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 14,9'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

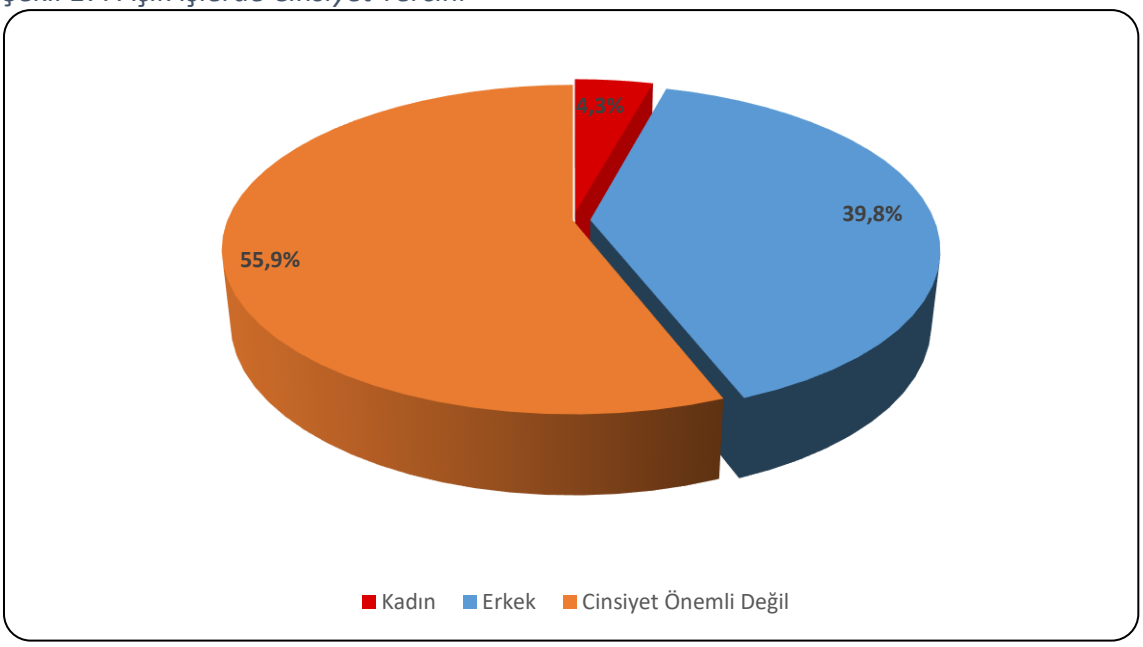

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de BİTLİS ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. BİTLİS ilinde işverenler açık işlerin yüzde 55,9'sında cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, BİTLİS ilinde yüzde 4,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. BİTLİS ilinde ise işverenlerin yüzde 39,8'si mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

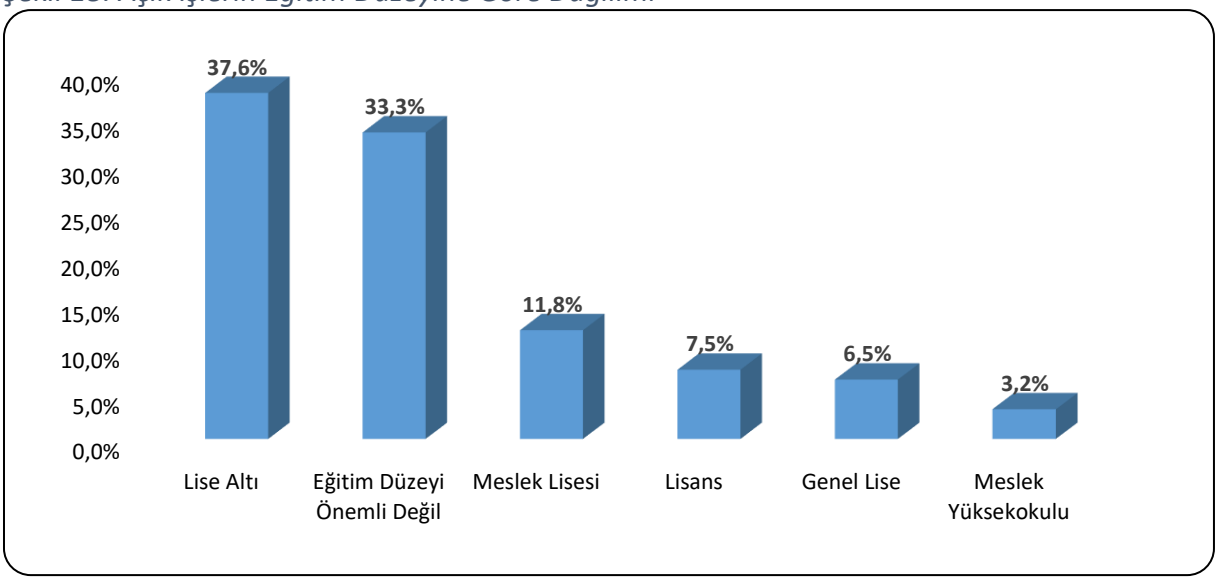

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. BİTLİS ilindeki açık işlerin yüzde 37,6'sinde işverenler Lise Altı eğitim düzeyinde personel tercih ettiğini belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 33,3'sinde ise eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

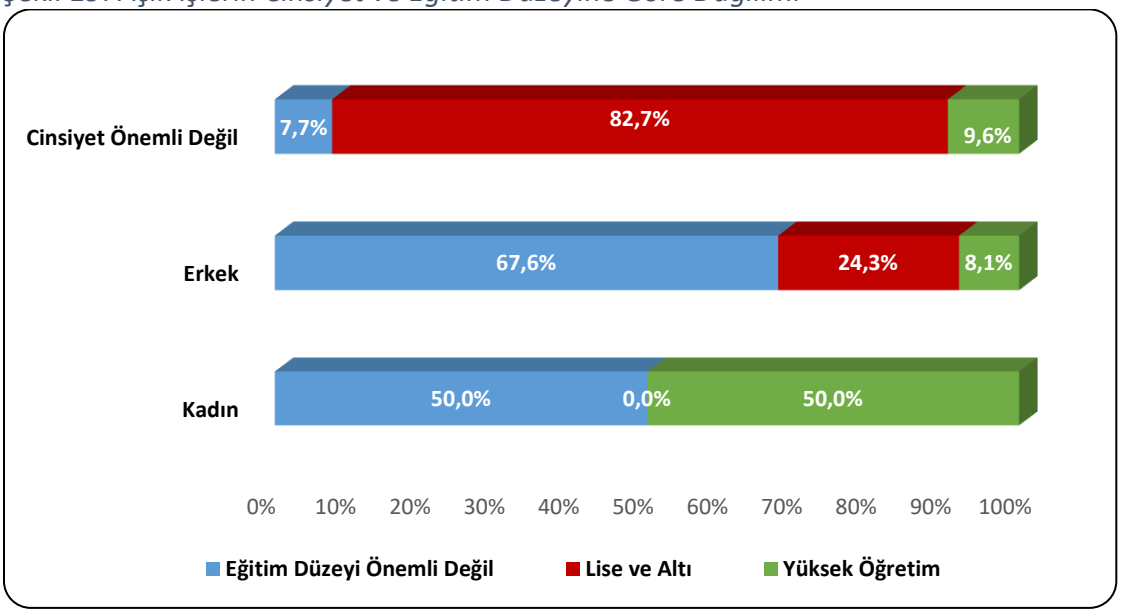

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 82,7 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 9,6 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 7,7 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep

edilmemiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 67,6 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 50,0 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler için asgari lise ve altı eğitim talebi olan işveren bulunmamaktadır.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

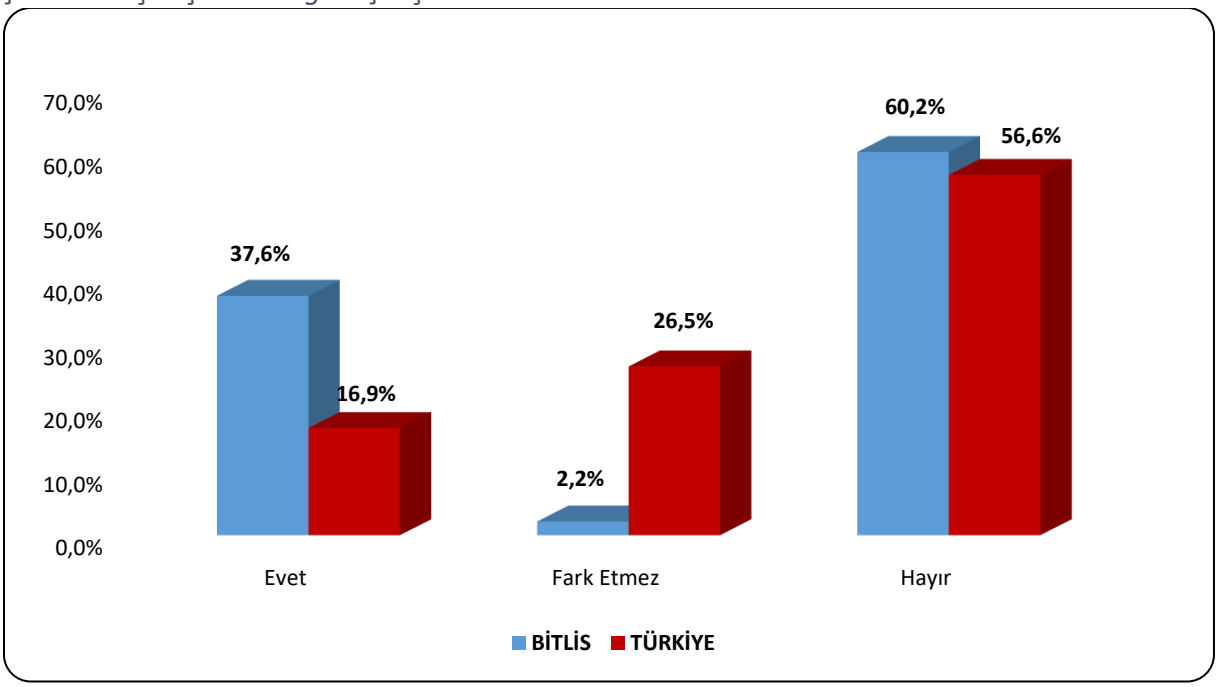

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; BİTLİS ilinde mevcut açık işlerin yüzde 37,6'sı için işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 2,2 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 39,8'sinde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. BİTLİS ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

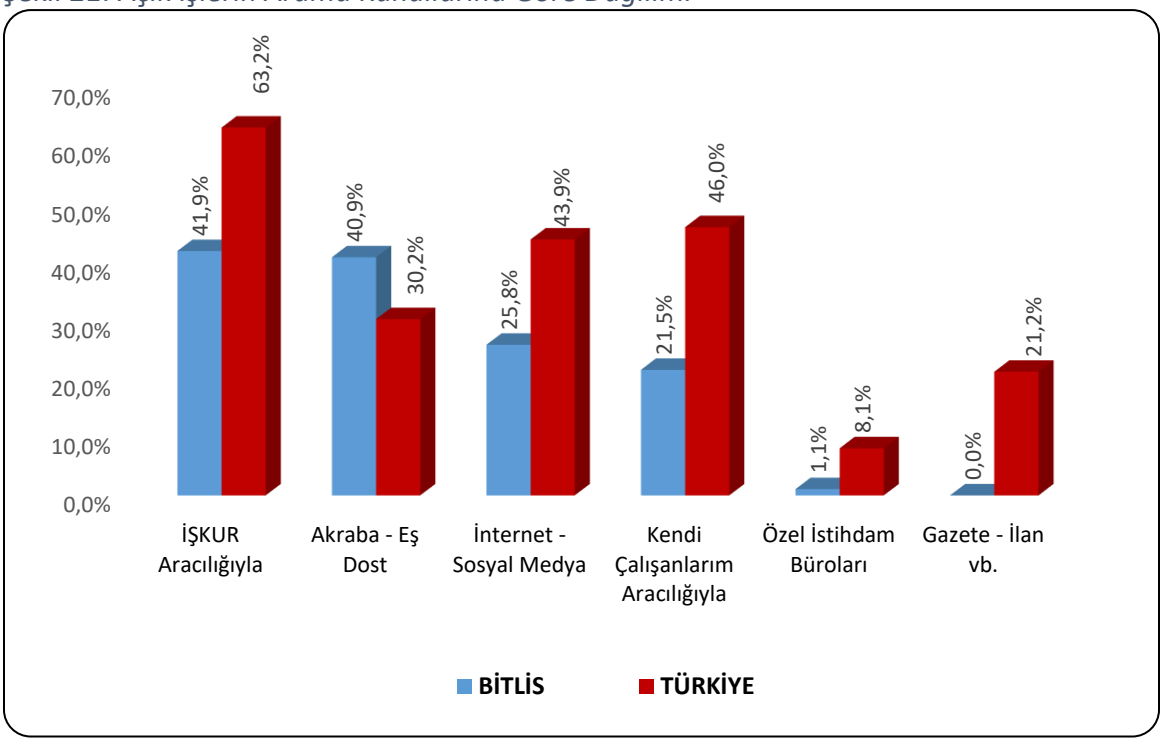

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de BİTLİS ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. BİTLİS ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 41,9 oranında İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. BİTLİS ilinde ikinci sırada yüzde 40,9 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 25,8 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam (Beceri Sıralaması)
Takım Çalışması	1	2	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	-	4	3	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	-	3	-	4
Bilgisayar Kullanımı	-	4	7	5
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	-	5	4	6
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	-	5	5	7
Analitik Düşünebilme	-	5	6	8
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	1	-	-	9
Yabancı Dil	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Takım Çalışması becerisi ilk sırada yer almaktadır. Erkeklerin tercih edildiği açık işler için ikinci sırada takım çalışması becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı veya kadınların tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise sadece Takım Çalışması, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Yenilikçi Düşünce Yeteneği becerileri aranmaktadır. BİTLİS ilinde, Yabancı dil becerisi araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	38	3,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	19	0,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	17	5,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	12	1,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5	0,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2	0,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	0,4%
Yöneticiler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**95**	**1,5%**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 39,8'dır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

BİTLİS ili için tespit edilen yüzde 1,5'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 5,0 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış elemanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	29,7%	0,0%	0,0%	73,0%	2,7%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	31,6%	0,0%	0,0%	31,6%	68,4%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	82,4%	0,0%	82,4%	5,9%	5,9%	5,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	16,7%	0,0%	41,7%	33,3%	25,0%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**40,9%**	**0,0%**	**25,8%**	**41,9%**	**21,5%**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 73,0'ı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Konfeksiyon İşçisi	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kamyon Şoförü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Hemşire	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Temizlik Görevlisi (Hastane)	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Makineci (Dıkıs)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Aşçı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	-	-	-	1	4	-	2	3	-	-
Kepçe Operatörü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da BİTLİS ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Konfeksiyon İşçisi Mesleğinde aranan becerilerde Takım Çalışması, Kamyon Şoförü mesleğinde aranan becerilerde ilk sırada Takım Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmaktadır.

Hemşire, Garson (Servis Elemanı), Makineci(Dikiş), Aşçı ve Kepçe Operatörü mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ilk sırada aranmaktadır. Zihinsel Engelliler Öğretmeni- Özel Eğitim mesleği için ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, Temizlik Görevlisi için ise ilk sırada aranan beceri Takım Çalışmasıdır.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Aşçı	Kamyon Şoförü	Konfeksıyon Isçısı	Konfeksıyon Isçısı
Okul Öncesi Öğretmeni	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Hemşire	Kamyon Şoförü
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Kepçe Operatörü	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
-	Elektrik Teknikeri	Makineci (Dıkıs)	Hemşire
-	Elektrikçi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Temizlik Görevlisi (Hastane)
-	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Kamyon Şoförü	Garson (Servis Elemanı)
-	Sıhhi Tesisatçı	Kasiyer	Makineci (Dıkıs)
-	Aşçı	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Aşçı
-	Kapıcı	Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni	Kepçe Operatörü
-	Mağaza Sorumlusu/Şefi	Ön Muhasebeci	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Konfeksiyon İşçisi, Kamyon Şoförü, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Hemşire, Temizlik Görevlisi(Hastane), Garson(Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Aşçı, Kepçe Operatörü, Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Öğretim meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Aşçı, Okul Öncesi Öğretmeni ve Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Öğretim meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Kamyon Şoförü, Beton Ve Betonarme Kalıpçısı ve Kepçe Operatörü meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Konfeksıyon Isçısı, Hemşire, Temizlik Görevlisi (Hastane) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle BİTLİS ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. BİTLİS ilinde ise 20+ istihdamlı 124 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. BİTLİS ilindeki işletmelerin yüzde 24'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

BİTLİS ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Diğer hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Finans ve sigorta faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İnşaat, Toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek hizmetleri ve İmalat sektörleridir.

Ulaştırma ve depolama sektöründe işletmelerle yapılan saha çalışması neticesinde ziyaret edilen işletme sayısı nispeten fazla olmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilen meslek olmaması dikkat çekmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İnşaat	39
Toptan ve perakende ticaret	36
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20
İmalat	16
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9
Eğitim	5
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1
Diğer hizmet faaliyetleri	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0
Ulaştırma ve depolama	0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0
Bilgi ve iletişim	0
Genel Toplam	**131**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 131 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. BİTLİS ilinde temininde güçlük çekilen elemanların sırasıyla yüzde 29,7'i ve yüzde 27,3'ü bu sektörlerde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İmalat ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

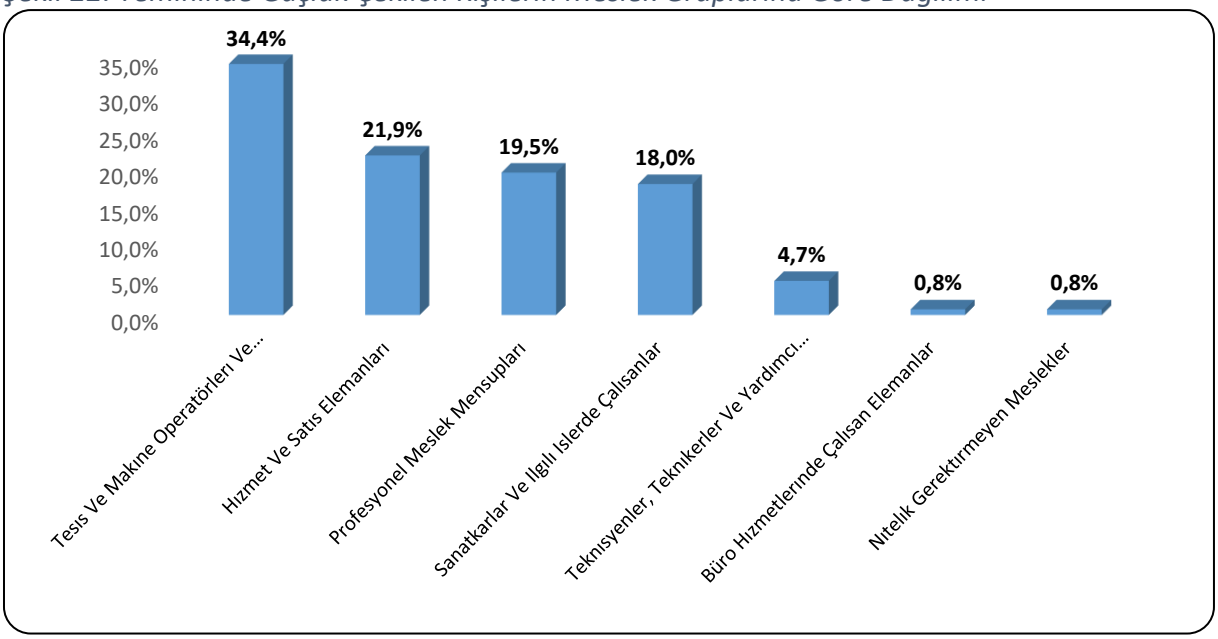

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 45 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de BİTLİS ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	31
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	10
Hemşire	7
Garson (Servis Elemanı)	7
İş Makineleri Operatörü	6
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	6
Asansör Montaj Isçısı	5
Peynir İmal İşçisi	5
Aşçı	4
Reyon Görevlisi	3
Diğer	46
Toplam	**131**

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 31 kişi ile Makineci(Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 10 kişi ile Perakende Satış Elemanı ve 7 kişi ile Hemşire ve Garson(Servis Elemanı) meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci(Dikiş) mesleğinin yine ilk sırada yer aldığı görülmektedir. BİTLİS ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Temininde güçlük çekilen mesleklerle açık işi en çok olan mesleklerin uyuşmaması dikkat çekici bir bilgi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

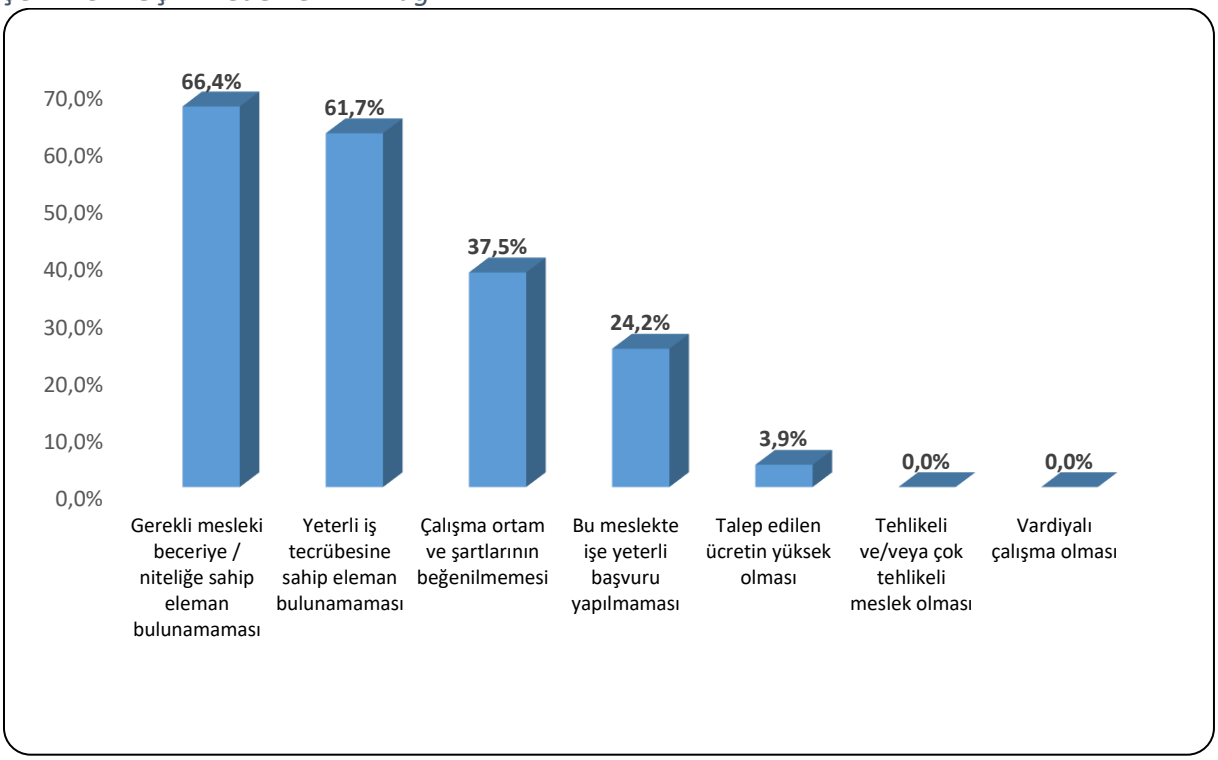

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık

işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	0,0%	66,7%	66,7%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hemşire	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	100,0%	28,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Is Makineleri Operatörü	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
Asansör Montaj İşçisi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Peynir İmal Isçısı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Reyon Görevlisi	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Reyon Görevlisi mesleğinde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Çalışma Ortam ve Şartlarının Beğenilmemesi belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması ve Vardiyalı Çalışma Olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde BİTLİS ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği,

farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken BİTLİS ilinde işletmelerin yüzde 35,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve BİTLİS ilinde ise yüzde 6,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İnşaat	21,1%	5,3%	15,8%	57,9%
İmalat	56,5%	0,0%	0,0%	43,5%
Toptan ve perakende ticaret	46,2%	7,7%	15,4%	30,8%
Ulaştırma ve depolama	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	22,2%	22,2%	0,0%	55,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	16,7%	0,0%	33,3%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	-	-	-
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	-	-	-	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	-	-	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	-	-
Genel Toplam	**35,5%**	**6,6%**	**9,9%**	**47,9%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Eğitim, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise diğer hizmet faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüdür. Çalışma kapsamındaki işletmeler için; Bilgi ve İletişim sektörünün %50'si, Madencilik ve Taş

Ocakçılığı sektöründe yer alan işletmelerin %33,3'ü gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki işletmelerin %75'i ise istihdam değişimine ilikin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İnşaat	216	33,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15	27,8%
Toptan ve perakende ticaret	162	22,2%
Eğitim	35	21,0%
İmalat	491	18,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18	12,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30	9,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30	6,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10	6,4%
Ulaştırma ve depolama	13	2,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	2,2%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	-2	-11,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	-10	-31,3%
Genel Toplam	**1.011**	**16,6%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup BİTLİS ilinde ise bu oran yüzde 16,6 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 216 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 33,7 ile yine İnşaat sektöründe beklenmektedir. BİTLİS ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise Diğer Hizmet Faaliyetleri ve İdari ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	354	31,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	175	17,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	38	16,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	328	16,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	37	11,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	60	9,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	17	3,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**1.011**	**16,6%**

Kaynak: İPA 2019

Yöneticiler ile Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler, Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 354 kişilik artış ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 17 kişilik artış ile Teknısyenler, Teknıkerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Konfeksiyon İşçisi	Temizlik Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Teknik Servis Elemanı
İnşaat İşçisi	Pazarlamacı
Ütücü	Tanzim-Teşhir Alan Dekoratörü
Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat Mühendisi
Kesimci (Konfeksiyon)	
Düz Dikiş Makineci	
Dokuma Konfeksıyon Makineci	
Ahşap Kalıpçı	
Kamyon Şoförü	

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) ve İnşaat İşçisi olup, Temizlik Görevlisi, Teknik Servis Elemanı ve Pazarlamacı meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Konfeksiyon İşçisi mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer

almaktadır. BİTLİS ili için İmalat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda BİTLİS ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

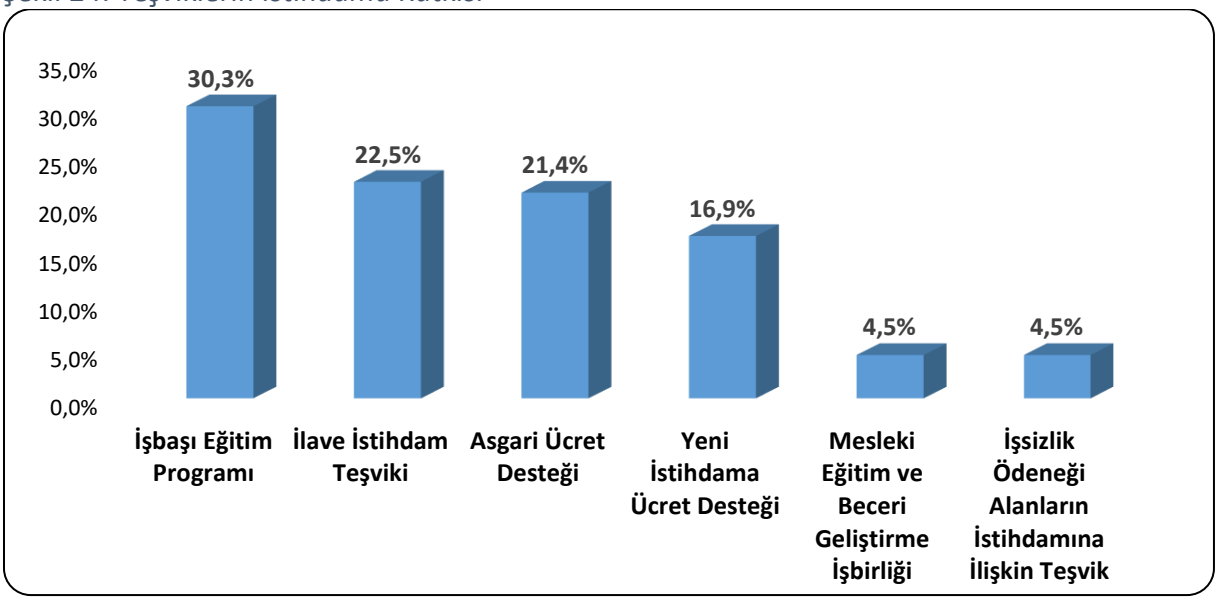

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İşbaşı Eğitim Programı olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İlave İstihdam Teşviki yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik ve Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

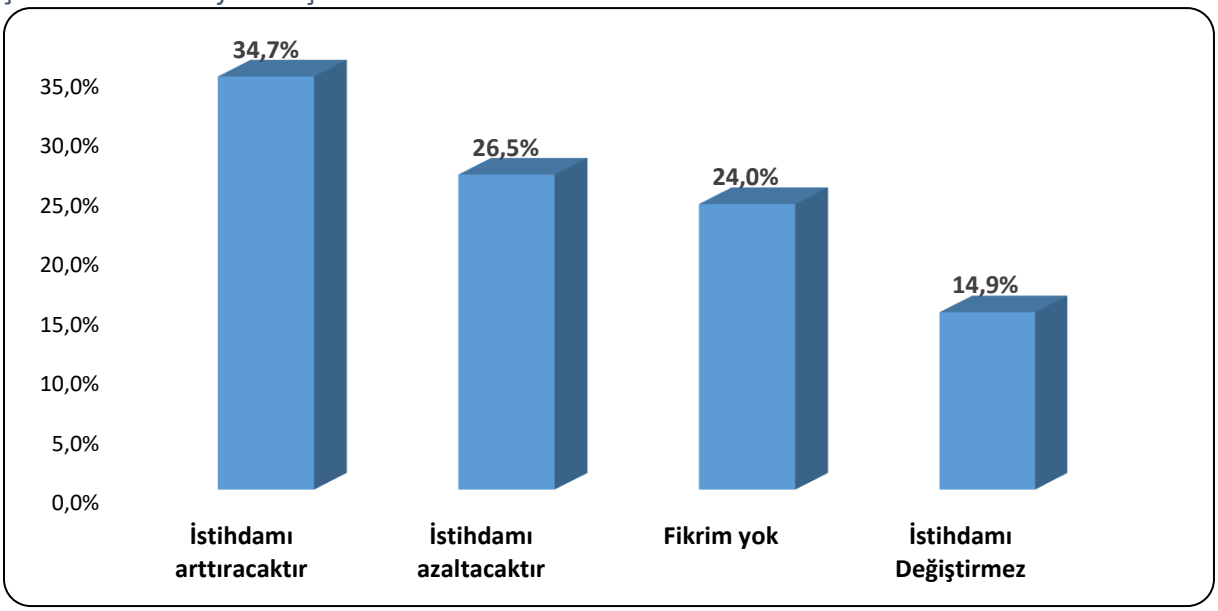

Kaynak: İPA 2019

BİTLİS ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 34,7'si istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 26,5'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 14,9'u teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceği görüşündeyken, yüzde 24,0'ü ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. BİTLİS ilinde; Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde ise işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

BİTLİS İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında BİTLİS ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 10,6 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRB2 (Van-Muş-Bitlis-Hakkari) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 21,5'tir.

BİTLİS ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. BİTLİS'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

BİTLİS ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 76,6'sı erkeklerden, sadece yüzde 23,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Eğitim, Konaklama ve Yiyecek Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticareti gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de BİTLİS ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. BİTLİS ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 51 Mesleki Eğitim Kursu düzenlenmiş olup bu kurslardan 1.306 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısındaki artış sınırlı olmuştur. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

BİTLİS ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler, İmalat, Toptan ve Perakende Ticareti, İnşaat ve Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

BİTLİS ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 18 işletmede 95 açık iş tespit edilmiştir. BİTLİS ilinde İnşaat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 95 kişilik açık işin yüzde 42,1'ine tekabül eden 40 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri,Toptan ve Perakende Ticareti, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleridir.

BİTLİS ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 14,9'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

BİTLİS ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Sanatkarlar Ve Ilgılı Islerde Çalısanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 39,8'dır.

Açık işlerin yüzde 33,3'ünde; işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Fiziki Yeterlilik, iletişim ve ifade yeteneği, pazarlama gücü ve meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Çalışma Ortam ve Şartlarının Beğenilmemesi ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken BİTLİS ilinde işletmelerin yüzde 35,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve BİTLİS ilinde ise yüzde 6,6 olarak gerçekleşmiştir.

BİTLİS ilindeki işverenlerin yüzde 30,3'ü, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İşbaşı Eğitim Programı desteği olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. BİTLİS ilinde; Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Toptan ve Perakende Ticaret

sektörlerinde sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği. 0. Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.